

**ДО
ДОЦ. Д-Р ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО
И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ**

СТАНОВИЩЕ

относно

Проект на решение за утвърждаване на пределни цени на топлинната енергия и определяне на преференциални цени и премии за електрическата енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, считано от 01.07.2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИВАНОВ,

Относно доклада на работната група изразявам следното становище:

В Доклада липсват категорични доказателства, че безпрецедентното поевтиняване на природния газ през тази година е отразено напълно в намалението на цените на топлинната и на електрическата енергия на топлофикационните дружества, които използват за основно гориво природен газ.

Съмнението възниква във връзка с факта, че към 1 юни 2020 г. цената на природния газ вече е с 53% по-ниска спрямо 31 март 2020 г., а предлаганото средно намаление на цената на топлинната енергия е едва с 14-15% спрямо предишния регулаторен период.

Нещо повече: Докладът не отбелязва и не коментира факта, че така предложените цени за новия регулаторен период за някои от топлофикационните дружества, включително за най-голямо от тях – „Топлофикация София“, са по-високи от действащите.

Липсват ясни и прозрачни аргументи за увеличение на действащата през месеците май и юни цена на топлинната енергия от 66,70 лв./МВтч на 81,57 лв./МВтч или с 22,3% от 1 юли 2020 г. Това е сравнение, което всеки клиент на „Топлофикация София“ ще направи и ще очаква обяснение от регулатора.

Възниква основателно въпросът – ако цената на природния газ през ценовия период се окаже по-ниска, как това ще се отрази на сметките за парно, предвид промените, които КЕВР прие в Наредба № 5 – изменение на цената на топлинната енергия евентуално веднъж на 6 месеца и то при наличие на съществено изменение /над 15%/ между определената прогнозна цена на природния газ за периода спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода. Дори и да не е „съществено“ изменението регулаторът следва да обясни на гражданите защо кредитират топлофикационните дружества. За сравнение досегашната практика беше Регулаторът да преразглежда цените на топлинната енергия при промяна на цената на природния газ с над 5% за тримесечие.

На практика се получава, че ако досега гражданите са кредитирали топлофикациите чрез заплащане на прогнозно, а не на действително потребление, то отсега нататък ще кредитират топлофикациите допълнително и чрез заплащане на прогнозна, а не по действителната цена на природния газ.

Най-справедливото решение за клиентите на топлофикациите е изменението на цената на природния газ всеки месец да се отразява на цената на топлинната енергия. Тогава, и при

дистанционно отчитане на абонатните станции всеки месец, реално доставеното количество топлинна енергия в сградата ще се разпределя на абонатите по действителна цена на топлинната енергия.

Увеличаването на прогнозните елементи в ценообразуването за следващия регулаторен период отдалечава регулираните цени от реалните условия на пазара. Напълно основателно това предизвиква обществено недоволство и показва в нова, **по-неблагоприятна светлина** някои от промените, направени в Наредба № 5 от 23.01.2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия /изм. и доп. ДВ. бр. 47 от 22.05.2020 г./.

Още при общественото обсъждане на Наредба № 5 заявих, че с така предложените промени при определяне на цената КЕВР нарушава един от принципите, от които следва да се ръководи – последователност в действията си.

В интерес на обществото е ефектът от тези промени да бъде спешно анализиран и ако е необходимо да бъдат направени своевременни корекции. За всички участници на регулирания пазар е важно регулаторната дейност на КЕВР да бъде динамизирана и максимално да се доближи до новите реалности на пазара.

Към днешната дата **на пазара на природен газ в България са налице съвършено нови реалности**: доставната цена по договора с „Газпром“ вече се определя всеки месец; на вътрешния пазар оперират и други търговци, освен държавния доставчик „Булгаргаз“; от декември 2019 г. оперира и борса за природен газ. Икономическата логика предполага тези нови реалности да бъдат съобразени и отразени в регулаторния подход на КЕВР.

Докладът на работната група отбелязва, че спрямо топлофикационните дружества през последните години КЕВР прилага **регулаторния метод „Норма на възвръщаемост на капитала“**. В Доклада напълно отсъства **оценка на ефекта от прилагането на този регулаторен метод**, включително и през последния регулаторен период.

Липсва също така обосновка за запазването на този метод и през новия едногодишен регулаторен период. Предвид влошаването на някои показатели в най-голямото топлофикационно дружество – Теплофикация София (например **увеличаването на технологичните разходи** през изминалия регулаторен период), изработването на такъв **Анализ на резултатите от прилагания регулаторен метод** е наложителен, като е необходимо да се направи и сравнение с евентуалните ползи от промяната му.

Естеството на този анализ изисква след спешното му изработване той да бъде публикуван за свободен достъп на всички заинтересовани страни, включително и на клиентите на топлофикационните дружества.

Ценовите решения на КЕВР по принцип са **силен регулаторен инструмент** за спазване на **принципа за осигуряване на баланс между интересите на енергийните дружества и на клиентите**. Разглежданият Доклад обаче е почти изцяло фокусиран върху интересите на регулираните дружества. Интересите на клиентите като значим елемент на пазарното взаимоотношение се споменават само мимоходом и по същество отсъстват от доклада. Това е пропуск, който е належащо да бъде поправен.

Регулираните цени би трябвало да стимулират икономическата ефективност на енергийните дружества, които по същество работят в условията на естествен монопол. За съжаление в Доклада отсъства оценка на това до каква степен регулираните цени през изминалия регулаторен период са повлияли на този показател.

Предложеният Доклад е обширен, но независимо от огромния обем информация остава отворен въпросът за създаване на **по-голяма прозрачност** на ценообразуването на топлинната енергия.

По-конкретно ще разгледам данните за „Теплофикация София“ ЕАД, като най-голямото топлоснабдително дружество на Балканския полуостров и с най-много клиенти в страната в сравнение с останалите топлофикационни дружества.

Произведената топлинна енергия през отчетната 2019 г. с топлоносител гореща вода е с 4,68% по-малко от планираното.

Консумираната топлинна енергия за 2019 г. е със 7,1% по-малко спрямо заложените продажби.

Причина за по-ниското производство и продажба са климатичните фактори, които оказват основно влияние върху продажбата.

Въпреки това, през новия ценови период Топлофикация София залага с 4,34 % по-голямо произведено количество топлинна енергия в сравнение с 2019 г., съответно с 5,57% повече прогнозните продажби. Тези прогнози са направени въпреки констатациите, че:

- броят на клиентите нараства, но поради мерките за енергийна ефективност продадената ТЕ нараства с малки стойности;

- климатичният фактор оказва основно влияние на продажбата на ТЕ.

В тази връзка, крайно време е всички абонатни станции да се пренастроят съобразно новите енергийни характеристики на сградите, след въведените в тях мерки за енергийна ефективност. Това от една страна ще спести значително количество енергия и от друга – ще намали разходите от неефективност.

Съгласно чл. 8, ал. 8, т. 2 от Наредба № 5 от 23 януари 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия /Наредба № 5/, прогнозната индивидуална цена на природния газ за съответното топлофикационно дружество се определя като се взема предвид и индивидуалното потребление по тримесечие като среднопретеглена стойност. С оглед на изложеното, Топлофикация София за новия ценови период залага по-голямо производство и продажба на топлинна енергия в сравнение с 2019 г.

От доклада става ясно само, че при определяне на прогнозните количества на продажбите са анализирани климатичните фактори и тенденции на пазара на топлинна енергия по отношение на: брой консуматори, присъединен топлинен товар, потребление за отопление и БГВ, поведение на клиентите. Взети са предвид и необходимите дейности за ремонт и инвестиции.

Настоявам Топлофикация София да оповести публично тези анализи, тъй като те не се намират и в заявлението на дружеството.

Освен това, технологичните разходи на дружеството по преноса през 2019 г. са увеличени с 6,9% спрямо планираните, като една от причините за това са технологичните разходи от изтичане на топлоносител.

На фона на ремонтната програма, която Топлофикация София стартира след извънредното положение, някои ремонти за по два месеца, не мога да приема, че в производствената си програма за новия ценови период дружеството залага да се запази делът на загубите от топлоотдаване в топлопреносната мрежа и делът на загубите от изтичане.

Правилно е загубите да отговарят на планираните, а не на действителните за предходния период.

Тревожна е констатацията на КЕВР, че има значително неизпълнение на ремонтната програма през изминалия ценови период и системно неизпълнение на разходи за ремонтни дейности за 2018 г. и 2019 г., както и липса на финансови и организационни възможности на дружеството за извършване на ремонтни дейности значително над отчетената стойност през 2019 г.

В Доклада няма никакви констатации относно качеството на топлоснабдяването и качеството на обслужването. Тези показатели е наложително да бъдат анализирани и да намерят отражение в новите цени на топлинната енергия.

Съгласно представения предварителен годишен финансов отчет Топлофикация София отчита загуба в размер на 81 812 хил.лв./при 2018 г. – 21 127 хил.лв./. В тази връзка

регулаторът трябваше да оцени причините за това рязко увеличение на загубата и да обоснове по-детайлно предложението си за нова цена.

За клиентите на топлофикационната услуга е неприемливо цените на топлинната енергия системно да се повишават, докато качеството на услугата не се подобрява, а финансовото състояние на дружеството даже се влошава.

За следващата една година потребителите вече ще плащат цената на парното въз основа на прогнозно потребление и на прогнозни цени. Възниква въпросът какво следва, ако прогнозата цена се окаже по-висока от реалната.

Искам да подчертая, че нараства недоверието на клиентите към дружеството и то съвсем основателно. На фона и на намаляване доходите на гражданите, вследствие на пандемията, видно и от изследване на Галъп Интернешънъл, увеличението на цените ще доведе до увеличаване и на несъбираемите вземания.

Предложената цена на Теплофикация София е икономически необоснована, в нарушение на принципа, залегнал в ЗЕ - цените на енергийните предприятия да възстановяват икономически обосноваваните разходи за дейността им /чл.31, т.2/, както и с правомощията на КЕВР за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите /чл.23, т.4/.

В заключение, изразявам категорично становище, че не приемам така определените цени за топлинна енергия.

С уважение,

**ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**